Arta războiului

Nancy Kress

Prima ei povestire a apărut în 1976. Născută în 1948, locuieşte în Rochester, New York şi a scris 21 de cărţi de science fiction cu subiecte de la ingineria genetică până la fizica cuantică. A început să-şi vândă povestirile elegante şi ironice pe la jumătatea anilor şaptezeci, şi de atunci a devenit colaborator frecvent al revistelor de gen. Cărţile sale cuprind povestea **Beggars in Spain,** ***care a primit premiile Hugo şi Nebula, precum şi continuarea acesteia,*** **Beggars and Choosers.** ***Pe lângă premiul obţinut pentru*** **Beggars in Spain,** ***Kress a mai primit două premii Nebula pentru povestirile*** **Out of AH Them Bright Stars,** ***publicată deja în Sci - Fi Magazin şi*** **The Flowers of Aulit Prison.** ***Ultimele ei romane publicate sunt*** **Crossfire** ***(apărut în România la editura Lucman),*** **Nothing Human** ***în 2003 şi*** **Crucible** ***în 2004. Trilogia sa,*** **Probability Moon, Probability Sun** ***şi*** **Probability Space,** ***a apărut iniţial tot la editura Lucman. Pe 1 iulie era programată lansarea ultimului ei roman,*** **Dogs.**

Această a treia povestire semnată Nancy Kress pe care o publicăm, leagă arta de război, în cazul extraterestrilor, fără a trece pe lângă problemele ce se nasc între mamă şi fiu, atunci când mama e un general erou în lupta cu alte civilizaţii.

- Foc!, ordonă cu sălbăticie doamna colonel, care sângera pe puntea navei sale, dar care, totuşi, era încă stăpână pe vocea sa.

Tânărul şi neexperimentatul ofiţer de punte strigă:

- Nu va folosi la nimic, sunt prea mulţi...

- Am spus foc, la naiba!

- Foc de voie! ordonă ofiţerul către artilerişti, apoi închise ochii anticipând focul de baraj, dar şi priveliştea cadavrelor sfârtecate. Mai rămăseseră doar câteva minute, câteva secunde...

O lumină strălucitoare se aprinse pe fiecare ecran, o lumină orbitoare, care umplea încăperea. Membrii echipajului, cei care se mai aflau încă pe nava aproape distrusă, aruncară armele ca să-şi apere ochii. Când lumina se stinse în sfârşit, baza inamică dispăruse. Fusese spulberată, ca şi cum nu ar fi existat niciodată.

- Baza... a... Cum aţi făcut asta, doamnă?, întrebă uluit ofiţerul. Caută supravieţuitorii, ordonă doamna colonel şi leşină din cauza rănilor, care ar fi omorât un sol dat mai slab, şi toţi sol-daţii erau mai slabi decât ...

- Nu, bineînţeles că nu aşa s-a întâmplat. Aceasta este versiunea holografică, disponibilă prin ansiblu în întreaga gala-xie Umană, apărută la 48 ore după victoria celor de pe 149-Delta. Autorul este necunoscut, dar veterana actriţă Shimira Coltrane a interpretat rolul colonelului (promovat, desigur, la gradul de general). Ochii verzi strălucitori ai Shimirei fuseseră foarte impresionanţi, chiar dacă nu suficient de precişi. Gene-ralul Anson deturnase un imens meteorit, zdrobind astfel baza inamică şi distrugând un depozit important de arme ale Teii şi mare parte din civilizaţia Teii de pe întreaga planetă. A fost o importantă victorie umană în război, şi în acel moment aveam mare nevoie de aşa ceva.

Ce s-a întâmplat în continuare nu a fost niciodată transpus într-o hologramă. De fapt, a fost un incident minor dintr-o zonă minoră a războiului dintre Oameni şi Teii. Dar nicio zonă de război nu este considerată minoră de soldaţii care luptă acolo, şi chiar şi un mic incident poate avea repercusiuni imense. Ştiu

asta. Voi plăti tot restul vieţii mele pentru ceea ce s-a întâmplat pe 149-Delta.

Nu este nici pălăvrăgeală filosofică, nici melancolie inerentă. Este un fapt ştiinţific.

* * *

Eu şi Dalo tocmai ne instalam în cabinele noastre de pe *Şeherezada* când sosi doamna general, neanunţată şi neînsoţită. Lăzile cu echipamentul personal se aflau pe podeaua cămăruţei noastre, unde Dalo îşi petrecea mare parte a timpului, atunci când eu eram pe planeta de jos. Niciunul din noi nu vroia să se afle aici. Făcusem cerere să fiu transferat în interes de serviciu pe Terra, unde nu fusesem nici eu, nici ea, şi eram entuziasmaţi că vom avea în sfârşit ocazia să vedem Capela Sixtină. O mare parte din arta terestră originală se pierduse, dar Capela Sixtină era încă acolo, şi amândoi tânjeam să admirăm sublimul plafon. După care am fost transferat pe 149-Delta.

Dalo stătea aplecată peste o cutie de *mutomati,* când uşa cabinei se deschise şi aghiotantul strigă:

- Generalul Anson în vizită la Căpitanul Porter, *drepţii*

Am luat repede poziţia de drepţi, întrebându-mă până unde puteam merge înainte ca ea să-şi dea seama că e o parodie.

Doamna general intră, arătând splendid în uniforma completă, cu medaliile strălucind pe piept, încadrată de alţi doi aghiotanţi, care abia încăpeau în cabină. Calmă ca întotdeauna, Dalo se ridică şi îşi scutură praful de *mutomati* de pe mâini. Doamna general îmi aruncă o privire ce nu exprima nimic. Avea ochii căprui.

- Pe loc repaos, soldat!
- Mulţumesc, doamnă. Bunvenit, doamnă!
- Mulţumesc. Iar aceasta este...
- Soţia mea, Dalomanimarito.
- Soţia ta.
- Da, doamnă.
- Nu mi-au spus că eşti căsătorit.
- Sunt, doamnă. Cu o civilă, evident. Şi nu numai atât, cu o civilă care arăta ca... Nu ştiu de ce am făcut-o. Ei bine, da, ştiu. Soţia mea este pe jumătate Teii, am spus.

Păru că ezită, pentru mai mult timp. într-adevăr, Dalo are corpul scurt şi îndesat şi părul deschis la culoare al unei Teii. Era

un model genetic pentru planeta sa de origine, o lume rece şi cu o forţă de gravitaţie mare. Cu siguranţă, un general ar fi ştiut că este imposibilă încrucişarea unor specii diferite -mai ales *acea* încrucişare de specii diferite. Dalo e la fel de umană ca şi mine.

Privirea generălesei deveni rece. Din ce în ce mai rece.

- Nu-mi place acest gen de umor, Căpitane.

- Nu, doamnă.

- Am venit să-ţi dau ordinele. Mâine la ora cinci, naveta ta va pleca. Vei avea baza într-o structură Teii centrală, care conţine un depozit foarte mare de artefacte umane furate. Am desemnat trei soldaţi să împacheteze şi să transporte în partea de sus orice consideri că are valoare. Vei stabili ce obiecte îndeplinesc acest criteriu şi, dacă este posibil, de unde au fost furate. Vei ataşa la fiecare obiect o declaraţie completă a motivelor tale, incluzând programele de identificare adecvate - ai la tine programele de software?

- Desigur, doamnă.

- Vei avea la dispoziţie un computer C-112 cvasi-Inteligenţă Artificială. Asta e tot.

- Drepţi! zbieră unul din aghiotanţi. Dar până să ridic braţul să salut, ea deja dispăruse.

- Seth, spuse încet Dalo. Nu trebuia să faci asta.

- Ba da. Ai văzut ce feţe îngrozite aveau aghiotanţii atunci când am spus că eşti pe jumătate Teii?

Dalo se întoarse cu spatele. Speriat brusc, am prins-o de braţ.

- Sufletul meu, ştiai că glumesc? Nu te-ai supărat?

- Bineînţeles că nu. Se cuibări în braţele mele, iubitoare şi tandră ca întotdeauna.

Totuşi, dincolo de orice strat de dulcegărie se află un miez tare ca diamantul. Cu siguranţă, ge-nerăleasa nu mai auzise niciodată de ea, dar Dalo este una din cei mai buni artişti *mutomati* din generaţia sa. Arta ei m-a emoţionat până la lacrimi.

- Nu m-am supărat, Jon, dar vreau să fii mai atent. Ai provocat-o pe doamna general Anson.

- Nu va trebui să mă întâlnesc cu ea cât timp sunt aici. Generalii nu-şi bat capul cu modeştii căpitani.

- Totuşi...

- O urăsc pe ticăloasa asta, Dalo.

- Ştiu. Dar fii mai prevăzător. Fii chiar mai *plăcut.* Cunosc povestea dintre voi doi, dar cu toate acestea, ea este...
- Taci!
- ...la urma urmei, mama ta.

* * *

Urma impactului cu meteoritul a fost vizibilă cu mult înainte ca naveta să aterizeze. Meteoritul avusese un diametru de cincizeci de metri, şi cântărise pe puţin şaizeci de mii de tone, compoziţia sa fiind bazată în principal pe fier. Dacă ar fi fost din piatră, pagubele nu ar fi fost nici pe departe atât de mari. Principala bază a coloniei militare Teii fusese spulberată instantaneu. Undele de şoc care au urmat şi suflul exploziei au produs furtuni de foc, care s-au dezlănţuit zile întregi şi au devastat efectiv întreaga coastă a singurului şi micului continent de pe 149-Delta. Acum, după o lună, zburam peste kilometri şi kilometri de zone distruse.

Doamna general Anson calculase momentul când va lovi meteoritul deturnat şi îşi programase sosirea astfel încât să beneficieze de acele informaţii. O greşeală neînsemnată de calcul dusese la un atac iniţial asupra navei sale, dar meteoritul lovi înainte ca atacul să crească în intensitate. De ce Teii n-au ştiut de venirea meteoritului? Tehnica lor militară era la fel de bună ca a noastră, şi colonizaseră de mult timp 149-Delta. Cu siguranţă observările de bază efectuate de ei asupra spaţiului detectaseră traiectoria iniţială a meteoritului şi schimbările produse de Anson. Nimeni nu ştia de ce nu au ripostat, sau măcar nu au evacuat zona. Dar sunt atât de multe lucruri legate de Teii pe care nu le ştiam.

Naveta lăsă în urmă coasta înnegrită şi zbură spre munţi, trecând pe deasupra hectarelor de pământ cultivat. Recoltele putrezeau acum. Teii nu concepeau să fie luaţi prizonieri, niciodată, în nicio împrejurare. Când trupele umane şi-au croit drum prin mai multe zone ale continentului, colonia agricolă, lipsită de singurul său oraş, s-a sinucis pur şi simplu. Singurii Teii rămaşi au ocupat acele zone unde Forţele Spaţiale Unite nu ajunseseră încă. Asta nu includea Citadela.

- Am ajuns, Căpitane, spuse pilotul, în timp ce soldaţii ieşiseră în întâmpinarea navetei. Pot să vă întreb ceva, domnule?
- Desigur, am spus.

- Este adevărat că aici au adus Teii toate operele de artă furate de la oameni?
- Se pare că este adevărat. Dacă n-ar fi, n-aş avea ce să caut aici.

- Sunteţi... istoric de artă?

- Sunt. Armata este doar pe plan secundar. N-a luat în seamă ce i-am spus.

- Şi este adevărat că Taj Mahal-ul este aici? M-am uitat la el.

Teii jefuiseră obiectele de artă din coloniile terestre ori de câte ori avuseseră ocazia. Era logic să circule tot felul de zvonuri despre asta. Totuşi...

- Locotenente, Taj Mahal este o clădire. Una imensă, ce se află pe Terra. A fost distrusă în secolul douăzeci şi unu în timpul Revoltelor Foametei, nu de către Teii. Aceştia nu au ajuns niciodată pe Terra.

- Aha, spuse el evident dezamăgit. Auzisem că Taj a fost un fel de hologramă cu toate poziţiile de sex exotice.

-Nu.

- Ei, bine. Oftă adânc. Succes, Căpitane!

- Mulţumesc.

Citadela - desigur, ăsta era numele său dat de oameni - se dovedi a fi de fapt intrarea într-un munte. Probabil Teii săpaseră nişte buncăre în roca tare, dar de afară nu-ţi dădeai seama de asta. Un subofiţer în vârstă mă aştepta la staţia de pază.

- Căpitanul Porter? Sunt Sergentul Lu, şeful echipei dumneavoastră. Pot să iau aceste genţi, domnule?

- Bună, Sergent. Era un soldat roşcovan, ca scos din cutie, cu un mod de a vorbi destul de incult -evident, în echipa mea nu va fi niciun savant. Ei se aflau aici pentru a face munca de jos. Dar Lu părea prietenos şi harnic, aşa că m-am mai relaxat întrucâtva. Mă conduse în cabina mea, o încăpere de forma unui trapez, cu plafonul jos şi pereţii de piatră minuţios gravaţi, în care nu se afla nimic în afară de câteva lucruri omeneşti, un pat, un dulap, o masă şi un scaun.

Am examinat imediat pereţii şi montajul de semne compacte Teii care erau, în mod curios, destul de expresive, chiar dacă nu le înţelegeam semnificaţia. Păreau a fi făcute de mână, nu cu mult timp în urmă.

- Ce era în aceeastă încăpere înainte de sosirea noastră?

Lu ridică din umeri.

- Nu ştiu la ce serveau aceste încăperi pentru Teii, domnule. Noi le-am curăţat şi am vaporizat obiectele din interior. Ar fi putut fi minate, să ştiţi.

- De unde ştim că întreaga Citadelă nu este cumva minată?

- Nu ştim, domnule.

Mi-a plăcut fatalismul lui lipsit de pretenţii.

- Pentru moment, să lăsăm aici acest echipament - aş vrea să văd pivniţele. Şi poţi să-mi spui Jon. Care este prenumele tău, Sergent?

- Ruhan, domnule. Nu era niciun reproş în vocea lui.

Cele patru pivniţe nu erau deloc aşa cum mi-am imaginat.

Operele de artă, chiar şi cele furate - poate în special cele furate - sunt manevrate de obicei cu grijă. La urma urmei, s-au depus eforturi şi resurse pentru obţinerea lor şi sunt considerate valoroase. Dar nu aşa stătea situaţia cu obiectele de artă furate de Teii. Fiecare pivniţă era o grotă naturală imensă, ai cărei pereţi din piatră erau neprelucraţi, cu stalactite şi apă picurând din tavan, cu ciuperci care creşteau pe pereţi. Cu excepţia unei zone mici din faţa consolei computerului şi a unei mese de Marină aflate sub un baldachin protector, imensa peşteră era ticsită de grămezi uriaşe, dezordonate, pe şase sau şapte rânduri de... *chestii.*

M-am holbat cu uimire la marginea mai apropiată a acelui morman enorm de vechituri. O pungă ruptă din plastic cu un anumit logo. O cadă spartă de baie, pictată cu vârtejuri de frunze. Un pantof plin de sânge al unui copil. Câteva cupe sparte din titan, material care este aproape imposibil de spart. Un tricou cu broderii de mână de pe 78-Alpha, unde lucrul de mână este artă populară. Un set ieftin de farfurii din plastic, decorate cu poze înceţoşate ale unor câini. Pictura cu degetele făcută de un copil. Ceva ce semăna cu o imagine preistorică a fertilităţii terestre. Şi, aflată încă în rama originală şi sprijinită aiurea de un cub muzical demodat, pictura abstractă nepreţuită a lui Philip Langstrom, *Ascent of Justice,* care fusese furată cu şase ani în urmă de pe 46-Gamma, într-un raid Teii surpriză. Un colţ al pânzei începuse să putrezească din cauza umezelii.

- Aproape îţi taie răsuflarea, nu-i aşa? spuse Lu. Ce adunătură de gunoaie. Uitaţi-vă la acel tablou din faţă, domnule - nici măcar nu-mi dau seama ce poate fi. Vreţi să încep să vaporizez aceste lucruri?

Am închis ochii, simţind că se apropie o criză, o cădere. Am inspirat adânc. Am făcut acea curăţenie mintală, aşa cum mă învăţase Dalo a mea cea calmă, respiraţia *kai lanu kai lanu...*

- Domnule? Căpitane Porter?

- Sunt bine, am spus. Eram din nou stăpân pe mine. Nu vaporizăm *nimic,* Lu. Suntem aici ca să studiem toate astea, nu doar să salvăm o parte din ele. înţelegi?

- Cum spuneţi, domnule, răspunse el, evident fără să înţeleagă ceva.

De fapt, nici eu nu înţelegeam. Sarcina mea mi se păru dintr-o dată imposibilă, copleşitoare. *Ascent of Justice* şi o cadă spartă şi un pantof plin de sânge. *Ce naiba* consideraseră Teii a fi artă?

Respiram, *kai lanu kai lanu...*

* * *

Când am mers prima dată pe una din planetele numite generic „partea de jos", Dalo nu era cu mine să mă ajute. Aveam zece ani şi urma să fiu trimis în Tabăra Tinerilor Soldaţi de pe Aires, prima lună a 43-Beta. Copiii îmbrăcaţi în micile lor uniforme râdeau şi se îmbrânceau în timp ce urcau la bordul navetei, iar eu m-am trezit brusc la pământ, răsuflăm cu greutate şi lacrimile îmi şiroiau pe obraji.

- Ce s-a întâmplat cu el? spuse mama mea. Doctore!

- Jon! Jon!, striga tata, încercând să mă strângă în braţe. Dumnezeule, *Jon*

Doctorul veni în grabă, îmi aplică un bandaj care nu-şi făcu efectul, după care nu-mi mai amintesc nimic, decât siguranţa faptului că voi muri. Am ştiut asta, până atunci când am început să respir iar. Naveta plecase, doctorul îşi strângea instrumentele fără să se uite la părinţii mei, iar tata mă strângea uşor în braţe.

Mama mă privea cu dispreţ.

- Eşti un fricos, spuse ea. Alea au fost ultimele cuvinte pe care mi le-a adresat timp de un an.

- *De ce Marina Spaţială?,* mă întrebase Dalo, confuză. La urma urmei, celelalte crize... felul în care s-a purtat cu tine de fiecare dată... Jon, ai fi putut preda arta la universitate, ai fi putut scrie cărţi ştiinţifice...

- A trebuit să intru la Marină, am răspuns, şi mi-am dat seama că nu pot spune mai multe fără să risc o criză. Dalo ştia şi ea asta. Dalo ştia că doctorii habar nu aveau de ce nu răspundeam

la medicamentele convenţionale, de ce eram o astfel de anomalie medicală. Ştia toate astea, dar mă iubea oricum, aşa cum nu mă mai iubise nimeni de când murise tatăl meu, atunci când aveam treisprezece ani. Ea era colacul meu de salvare, echilibrul meu mintal. Doar gândul că se află la bordul *Şeherezadei,* gândul că o voi revedea în câteva săptămâni îmi permitea să mă concentrez asupra sarcinii uluitoare ce mă aştepta în pivniţa umedă, plină de mucegai, unde Teii strânseseră comorile şi gunoaiele umane.

Cu un pic de noroc, nu va trebui să mai dau ochii cu doamna general Anson. Pentru niciun motiv.

O păpuşă din marmură lucioasă. Un commlink spart, pe care o fată pictase cândva nişte trandafiri roşii strâmbi. Un splendid vas de tip albastron est mediteranean, din secolul cinci î.Ch., furat cu cinci ani în urmă din colecţia privată a lui Fahoud al-Ashan, de pe 71-Delta. Un fals după *Menamarti* lui Lucea DiChario, care nu arăta deloc rău, şi avea chiar şi un certificat fals de autenticitate. Alţi trei papucei de copil, cu broderii. Un quilt lucrat manual. Câteva cuburi holografice. Un pieptene. Carcasa unui cub muzical cu starul holo-porno Shiva pe copertă. Minunata *Danseuse sur Scene* a lui Degas, care dispăruse cu o sută de ani în urmă dintr-un muzeu terestru şi care se bănuia că s-ar afla undeva într-o colecţie privată departe de Terra. Mă uitam la ea, fără să-mi vină a crede, efectuând toate testele fizice şi computerizate posibile. Era originalul.

- Căpitane, de ce trebuie să măsurăm locul exact pe podea al fiecărei bucăţele de gunoi? se plânse soldat Blanders. Nu l-am băgat în seamă. Membrii echipei mele aflaseră mai înainte că sunt liberi să facă ce vor. Nu am fost niciodată un partizan al disciplinei.

- Pentru că nu ştim sigur care informaţii sunt folositoare şi care nu, până când sunt analizate de computer, am spus.

- Dar nu contează locaţia! O să estimez doar, bine?

- O să masori până la ultimul milimetru, spuse binevoitor Sergentul Lu, şi va fi corect, sau intri la zdup, soldat. înţeles?

- Da, domnule!

Slavă zeilor pentru Sergentul Lu.

Locaţia era importantă. Algoritmii computerului începuseră să arate un tipar. Deocamdată parţial, dar interesant.

Lu veni şi puse pe masa mea o sculptură neo-plas-tică înfăţişând un copil. Efectuase testele obişnuite şi rezultatele măsurătorilor apăreau pe un monitor pe dispozitivul cu inteligenţă artificială C-112. Mi-am dat seama dintr-o privire că sculptura nu valora nimic din punct de vedere artistic sau istoric, era o lucrare stupidă şi de dată recentă. Am sperat că autorul nu-şi câştiga existenţa din sculptură.

Lu se uită la tiparele de pe ecranul meu.

- Ce este asta, domnule?

- Un fractal.

- Un ce?

- Este o parte din tiparul format de curbele de comportament.

- Ce înseamnă asta? întrebă el, dar fără a fi interesat în mod real, ci doar ca să fie prietenos. Lu era o creatură prietenoasă.

- Nu ştiu încă ce înseamnă, dar ştiu altceva. M-am îndepărtat de ecrane, simţind nevoia de a vorbi despre descoperirile mele. Dalo nu era aici. Deşi nu era suficient, va trebui să mă mulţumesc cu Lu. Vezi aceste grafice? Aceste artefacte au fost aduse în pivniţă de diferiţi Teii, sau de grupuri diferite de Teii, în momente diferite.

- De unde ştiţi asta, domnule? Lu se învioră. Nu-1 interesa arta, doar Teii.

- Pentru că obiectele de artă, spre deosebire de alte obiecte, se află grupate în peşteră - vezi aici? Iar arta adevărată, spre deosebire de gunoaiele amatorilor, formează alte grămezi. Când Teii au adus obiectele de artă umane obţinute în raidurile lor, unii ştiau - sau aflaseră - care erau valoroase. Ceilalţi nu au aflat niciodată.

Lu se holba la monitor, strâmbând din nasul lui roşu. Cum putea cineva pe nume „Ruhan Lu" să fie atât de roşcovan?

- Acele linii şi bucle - arătă spre ecuaţiile Eben-feldt din josul ecranului - vă spun asta, domnule?

- Acele bucle plus măsurătorile făcute de voi. Ştiu unde se aflau câteva piese din coloniile umane, aşa că încerc să aflu traseele raidurilor, plus alte variabile ca...

Citadela se zgâlţâi, de parcă ceva ar fi explodat sub picioarele noastre.

- Atac inamic! strigă Lu. Mă trase la podea şi se aruncă peste mine, în timp ce praful şi mucegaiul curgeau din tavanul peşterii. *Mor, o să mor...*

- Dalo! m-am auzit zbierând şi după aceea, în mintea mea ciudată, umană, un singur gând se distinse din acel haos: *Nu voi vedea niciodată Capela Sixtină.* Apoi, nu am mai auzit sau nu m-am mai gândit la nimic, am leşinat.

M-am trezit în sediul Teii din Citadelă, încercam cu înverşunare să mă ridic. Lu mă ţinea strâns de braţ.

- Uşurel, domnule!

- Dalo! *Şeherezadal*

- Nava este întreagă, domnule. A fost o bombă îngropată undeva în munte, dar Securitatea crede că mare parte din ea a eşuat. Locul este vraişte, dar nu sunt pagube importante.

- Blanders? Cozinski?

- Doi soldaţi sunt morţi, dar niciunul din echipa noastră. Se înclină în faţă, strângându-mi în continuare braţul. Ce s-a întâmplat cu dumneavostră, domnule?

Am încercat să-1 privesc în ochi, dar nu am reuşit. Mă năpădi vechea ruşine, vechiul sentiment de vinovăţie, vechea sfidare - toate apăruseră iar.

- Cine a mai văzut?

- Nimeni, în afară de mine. Este o boală de nervi, domnule? Cum sunt convulsiile?

- Nu. Starea mea nu avea o bază fizică ce putea fi stabilită, şi nici nume, cu excepţia celui dat de mama mea, şi repetat ani la rând. *Fricosule.*

- Pentru că, dacă este vorba de convulsii, domnule, să ştiţi că fratele meu suferă de asta şi i-au dat medicamente. L-au făcut bine.

- Nu este vorba de convulsii. Care sunt ordinele generale, Lu?

- Toată lumea să continue.

- Mai sunt bombe?

- Bănuiesc că vor căuta, domnule. Trebuie să facă asta, nu-i aşa? Nu ştiu dacă vor mai găsi ceva. Prietenul meu, sergentul Andropov de la Securitate, spune că muntele este atât de ciuruit de alte peşteri care se află sub acestea mari, încât ar putea căuta o mie de ani, fără să găsească ceva. Căpitane Porter -

dacă se mai întâmplă, vreau să zic, dacă vi se mai întâmplă, v-aş putea ajuta cu ceva anume?

Atunci i-am întâlnit privirea. Oare ştia ce privire extraordinară are? Nu, nu ştia. Faţa sa onestă, conştiincioasă, nu-foarte-inteligentă nu exprima decât acceptarea pragmatică a situaţiei. Nici dezgust, nici dispreţ, nici milă sentimentală şi nici măcar nu ştia cât era de extraordinară. Dar eu ştiam.

- Nu, Sergent, cu nimic anume. Vom continua pur şi simplu.

- Vai, vai, domnule.

* * *

Dacă o fi venit vreo cerere de informare de la biroul doamnei general Anson, eu nu am primit-o niciodată. Nicio cerere de raport cu privire la pagubele asupra operelor de artă sau cu privire la impactul sarcinii aflate în derulare sau cu privire la nevoile personalului. Nimic. A doua bombă a distrus tot ce se afla în Pivniţa A.

A explodat când eram sus pe *Seherezada,* împreună cu Dalo, într-o permisie de weekend, după o lună în care am muncit câte paisprezece ore pe zi în pivniţă. Lu mă apelă pe commlink în toiul nopţii. Ecranul de pe peretele din faţa patului nostru sună şi se aprinse, trezindu-ne pe amândoi. M-am agăţat de Dalo.

- Căpitan Porter, aici a avut loc o altă explozie, la ora unu treizeci şi şase. Faţa lui era înnegrită de funingine. Pe unul din obraji avea o pată de sânge. Explozia a distrus Pivniţa A şi câteva din cabinele echipajului. Soldatul Blanders este mort, domnule. Computerul este de asemenea distrus. Aştept ordine, domnule.

- Trimite doar voce, am spus către commlink. Vocea mea sună prea tare, şi Dalo mă luă în braţe, dar nu am leşinat. Lu, cutremurul s-a terminat complet?

- Din câte ştiu eu, da, domnule.

- Voi veni jos cât de repede pot. Nu încerca să intri în Pivniţa A până la sosirea mea.

- Da, domnule.

Am întrerupt legătura, m-am întors în braţele lui Dalo, şi am leşinat.

Când criza a luat sfârşit, m-am dus jos.

* * *

Aproape terminasem de catalogat Pivniţa A când a explodat bomba. Obiectele de artă cu o anumită valoare fuseseră deja împachetate şi transferate şi, desigur, toate informaţiile mele fuseseră copiate în baza de date a computerului şi pe *Seherezada.* Pentru prima dată, m-am întrebat de ce mi se dăduse un C-112 doar pentru mine. Un computer cvasi-IA era scump, şi ne aflam în timp de război.

Pivniţa B era aproape la fel ca şi Pivniţa A, o peşteră naturală imensă, în care apa şi sedimentele se scurgeau pe harababura de obiecte umane. O ladă sculptată de stejar din secolul paisprezece, probabil din Franţa, pe care vreun bogătaş de pe Terra a transportat-o, poate, într-o colonie umană. Un *dbeni* ţesut manual de pe 14-Alpha. O cratiţă. O sabie de samurai cu mânerul ornamentat. Un cub holografic programat pe filme porno. Nepreţuita *Broadway Boogie-Wogie* a lui Mondrian, aflată într-un hal de neimaginat. O cutie ieftină de bijuterii, producţie de serie. Alţi pantofi. O sculptură Paul LeFort furată cu doi ani în urmă de pe o navă de agrement, *Princess of Mars.* O menoră din alamă. întregul patrimoniu al Muzeului Artei Coloniale de pe 33-Delta - în mare parte lipsit de valoare, dar câteva piese păreau promiţătoare. Am sperat că tinerii artişti nu au fost ucişi în timpul raidului Teii.

La trei zile după Lu, soldat Cozinski şi cu mine am început să lucrăm în Pivniţa B. Doamna general Anson îşi făcu apariţia. Nu fusese prezentă la slujba comemorativă ţinută în cinstea soldatului Blanders. Am simţit-o înainte de a o vedea, privirea ei îmi sfredelea ceafa, şi am închis ochii.

Respiraţia, *kai lanu, kai lanu...*

- Drepţi!

Lu şi Cozinski luaseră deja poziţia de drepţi. M-am întors şi am salutat. Respiră... *kailanukailanu, implor zeii, nu în prezenţa ei...*

- Doar o vorbă, căpitane.

- Da, doamnă.

Mă conduse spre un colţ al pivniţei, trecând fără să clipească pe lângă *Morning Grace* a lui Tomiko Mahuto, una din cele mai frumoase lucruri din univers. De pe o stalactită se prelinse o picătură de apă drept pe creştetul ei. Se îndepărtă fără să-şi schimbe expresia feţei.

- Vreau o estimare a timpului de care mai ai nevoie aici, căpitane.

- Am înaintat rapoartele zilnice de progres, doamnă. Suntem la a doua din patru pivniţe.

- Am citit toate rapoartele, Căpitane. Cât timp?

- Probabil încă trei luni, cu condiţia ca celelalte două pivniţe să nu difere radical de Pivniţele A şi B.

- Şi la ce „concluzii" vei ajunge? Habar nu avea ce însemna ştiinţa sau arta.

- Nu mă pot pronunţa până nu adun mai multe informaţii, doamnă.

- Ce-ţi spun informaţiile pe care le ai până în acest moment? Tonul ei era prea tăios. Era atât de stânjenită de mine, încât trebuia să mă facă să plec înainte de a-mi termina treaba? Nu spusesem nimănui despre relaţia mea cu ea, şi pariez pe ultima mea şansă de a vedea Capela Sixtină că şi ea procedase la fel.

- Avem dovada, neverificată încă din punct de vedere matematic, am spus precaut, că Teii au început în timp să facă diferenţa între obiectele de artă şi obiectele utile, cu puţine decoraţiuni. De asemenea, avem motive să credem că ne-au furat arta nu pentru că le plăcea, ci pentru că sperau să afle ceva important despre noi.

- Să afle ceva important din nişte căzi sparte şi papucei cu broderii?

Am clipit din ochi. Aşadar îmi *citise* rapoartele, chiar cu atenţie. De ce?

- Aşa se pare, doamnă.

- De ce crezi că sperau să afle ceva despre noi din aceste prostii?

- Folosesc ecuaţiile Ebenfeldt în conjuncţie cu diagramele fază-spaţiu pentru...

- Nu am nevoie de bâlbâială asta tehnică. Ce crezi că au încercat să afle despre oameni?

- Propria lor artă pare a avea o puternică importanţă religioasă. Nu sunt expert în munca Teii, dar colegul meu de cameră de la universitate, Forrest Jamili, trecuse la...

- Nu mă interesează colegul tău de cameră, spuse ea, ceea ce nu era nimic nou. îmi amintesc ziua în care am plecat de la universitate, după ce petrecusem probabil cel mai îngrozitor şi demoralizant an întâi cu putinţă, cum am leşinat atunci când mi-a zis...

Respiră, respiră *kai lanu kai lanu...* Abia am reuşit
să nu leşin.

- Nu ştiu ce au învăţat Teii din arta noastră, am spus cu glas tremurat.

Mă privi cu dispreţ, se răsuci pe tocurile cizmelor sale şi plecă.

* * *

în acea noapte, am început să cercetez bazele de date despre arta Teii. în felul ăsta, aveam o preocupare în orele lungi, fără somn. Am descoperit că publicaţiile umane cu privire la arta Teii aveau o abordare ciudată, evazivă. Poate era inevitabil; comentatorii atenieni antici trebuiau să aibă grijă ce afirmau în public despre Sparta. în timp de război, nu era nevoie de prea mult pentru a fi acuzat că furnizai informaţii vitale despre duşman. Sau că îţi trădai ţara. în nicio altă lucrare acest lucru nu era mai evident ca la Forrest Jamili şi, cu toate acestea, ceva era clar. Până în acel moment, oamenii de artă adunaseră o mulţime de detalii despre arta Teii. Forrest fusese primul care sugerase un cadru general viabil pentru organizarea acestor detalii.

în timpul unei lungi şi solitare nopţi, în care mi-era un dor nebun de Dalo, am descoperit că îmi fuseseră blocate codurile de acces. Nu puteam intra în înregistrările oficiale cu privire la deturnarea meteoritului care distrusese baza de arme Teii şi adusese Generalului Anson faimoasa „Victorie de pe 149-Delta".

De ce? Pentru că nu eram ofiţer de armată? Probabil. Sau poate că înregistrările implicau cumva securitatea militară. Sau poate - şi asta am ales să cred - Generăleasa vroia ca versiunea holoeroică, melodramatică, a victoriei sale să fie singura disponibilă. Nu ştiam dacă alţi ofiţeri puteau accesa aceste înregistrări şi nu puteam întreba. Nu aveam niciun prieten printre ofiţeri, niciun prieten în afară de Lu.

în a doua mea permisie petrecută sus, Dalo spuse:

- Iubitule, arăţi groaznic. Dormi?

- Nu. Ah, Dalo, mă bucur atât de mult să te văd! Am strâns-o tare în braţe; am făcut dragoste; încordarea teribilă care cuprinsese viaţa mea acolo jos se domolise. în sfârşit. Puţin.

După aceea, în timp ce stăteam întinşi pe patul înghesuit, Dalo spuse:

- Ai găsit ceva neaşteptat. O corelaţie care te nelinişteşte.

- Da. Nu. Nu ştiu încă. Dalo, vorbeşte-mi. Spune-mi orice. Spune-mi ce-ai mai făcut aici sus.

- Păi, am pregătit materialele pentru un nou *mutomati,* aşa cum ştii. Sunt aproape gata să încep lucrul la el. Şi mi-am făcut o prietenă, Susan Finch.

Am încercat să nu mă încrunt. Dalo îşi făcea prieteni oriunde mergea, şi era greşit din partea mea să mă supăr din cauza acestei uşoare diminuări a afecţiunii sale pentru mine.

- Ţi-ar plăcea de ea, Jon, spuse Dalo, înghiontin-du-mă şi zâmbind. Cel puţin, nu este ofiţer de armată. Este medicul navei.

După părerea mea, doctorii erau ceva chiar mai rău decât ofiţerii de armată. Văzusem atâţia doctori în oribila mea adolescenţă. Cu toate acestea, i-am spus:

- Mă bucur că ai cu cine să stai când eu sunt jos.

- Mincinosule, râse ea. Ştia că sunt posesiv şi că încerc fără succes să înving această stare. Ştia totul despre mine, acceptase totul despre mine. Alături de Dalo, acum singura mea familie, eram cel mai norocos bărbat în viaţă.

Am cuprins-o cu braţele şi am strâns-o tare.

* * *

Teii dezlănţuiră atacul două luni mai târziu, când eram la jumătatea Pivniţei D. Şase nave de război îşi făcură încet apariţia din subspaţiu, deplasându-se cu jumătate din viteza lor maximă. Radarele noastre le-au detectat cu uşurinţă şi luptătorii noştri le-au respins după o bătălie care abia şi-a meritat acest nume. Au existat numai şapte victime umane.

- Simplu ca bună ziua, spunea soldat Cozinski în timp ce împacheta o sticlă din Imperiul Roman, secolul trei C.E., verde pal, cu câteva linii gravate. Fusese furată cu patru ani în urmă de pe 189-Alpha. Nemernicii ăştia nu au ştiut niciodată să lupte.

- Nu e adevărat, spuse onestul sergent Lu. Teii ştiu să lupte. Doar că nu au facut-o.

- Sergent, asta nu are sens. Şi nu avea.

Decât dacă...

în noaptea aceea am lucrat în Pivniţa D, pe terminalul de computere care înlocuia dispozitivul meu C-112. Terminalul era conectat deopotrivă cu sistemul de pe planetă şi cu bazele de date de pe *Şeherezada.* Din tavan picura apa, făcând să răsune

interiorul peşterii. Odată, ceva ce semăna cu un liliac zbură dintr-o firidă îndepărtată. îmi aplicam întruna bandaje stimulatoare şi deschideam cu înfrigurare diverse programe, străduindu-mă să ridic scuturi cibernetice în jurul a ceea ce făceam.

Acolo m-a găsit Lu în dimineaţa următoare, cu mâinile tremurând, holbându-mă la monitoare.

- Domnule? Căpitane Porter? -Da.

- Domnule? Vă simţiţi bine?

Istoria artei nu este, aşa cum consideră unii precum doamna general Anson, o mulţime de informaţii prăfuite despre o îndeletnicire inutilă, interesantă doar pentru câţiva răsfăţaţi. Ecuaţiile Eben-feldt au transformat istoria artei, făcând legătura cu studiile comportamentale şi matematicile de la baza teoriei haosului. De fapt, nu este o idee complet nouă - vechii greci folosiseră matematica pentru a calcula proporţiile perfecte ale clădirilor, femeilor, oraşelor, şi toate metodele serioase de modelare a comportamentului omenesc. Actul de creaţie nu se desfăşoară în vid. Este legat de cultură în mai multe moduri complexe, nelineare. Teoria haosului este încă cea mai bună metodă de a modela comportamentul nelinear în funcţie de schimbările condiţiilor iniţiale.

M-am uitat peste trei seturi de informaţii înregistrate. Unul din ele, analiza multidimensională a Pivniţelor de la A la D, era cuprinzător şi detaliat. Al doilea set de informaţii era clar, dar exista un semnificativ spaţiu gol. Al treilea set era doar schiţat în linii mari, dar forma generală era limpede.

- Domnule?

- Sergent, poţi să faci două legături complet codificate prin commlink, una cu *Şeherezada* şi una prin ansiblu cu Universitatea Sel Ouie de pe 18-Alpha? Da, ştiu că oficial nu poţi face asta, dar tu cunoşti pe toată lumea... *poţi* face asta? Este extrem de important, Ruhan. Nici nu pot să-ţi spun cât de important!

Lu mă privi cu faţa lui sinceră, roşcovană. Cunoştea cu adevărat pe toată lumea. Prizonier pe viaţă în Marină, avea toţi prietenii şi cunoştinţele pe care eu nu le aveam. Şi avea încredere în mine. Simţeam acea căldură neobişnuită, ca un foc mic şi constant.

- Cred că pot face asta, domnule.

Şi a făcut-o. Am vorbit mai întâi cu Dalo, apoi cu Forrest Jamili. A trimis un mesaj cu informaţii codificate. M-am întors la datele mele şi am lucrat cu febrilitate. După aceea, am sunat-o a doua oară pe Dalo.

- Da, spuse eâ simplu. Susan spune că da, bineînţeles că poate. Cu toţii pot.

- Dalo, află când acostează următoarea navă pe *Şeherezada.* Dafcă acostează azi, fă o rezervare, indiferent unde pleacă. Dacă nu pleacă nici o navă azi, atunci cumpără un loc pe o navetă de aprovizionare şi...

-Asta costă o avere!

-Nu-mi pasă. Tu doar...

-Jon, navetele de aprovizionare aparţin toate unor contractanţi privaţi, care cer civililor... Ne-ar distruge tot ce am economisit şi... *de cel* Ce se întâmplă?

-Nu pot să-ţi explic acum. Am auzit nişte cizme mărşăluind pe coridor, către pivniţă. Fă-o! Ai încredere în mine, Dalo! Te voi căuta când pot!

-Căpitane, spuse cu asprime şeful unei patrule militare, urmează-mă. Scosese arma, şi în spatele lui se aflau mai mulţi soldaţi pe ale căror feţe se citea îndârjirea. Lu făcu un pas înainte, dar i-am aruncat o privire care spunea *Taci! Este doar problema mea!*

Ca un bun soldat ce era, Lu a înţeles, şi m-a ascultat. La urma urmei, era prima dată când îi dădeam un ordin direct - chiar dacă fără cuvinte -prima dată când mi-am asumat rolul de şef.

Mama mea ar fi fost mândră.

* * *

Biroul ei semăna, mai degrabă, cu cabina mea, decât cu pivniţele: era o încăpere de formă trape-zoidală, cu plafonul jos şi artă extraterestră gravată pe toţi pereţii stâncoşi. în încăpere se afla un minim de mobilă. Doamna general Anson stătea la biroul său, un obiect simplu, soldăţesc, potrivit unui comandant care era una cu trupele sale, precum ştiţi. Nu m-a invitat să iau loc. Şeful patrulei plecă - ezitând, din câte mi s-a părut - dar nu se îndoia nimeni că Generăleasa m-ar fi putut zdrobi dacă era necesar.

-Ai făcut două apeluri codificate şi ai trimis un mesaj cifrat prin ansiblu, fără a avea vreo autorizaţie, spuse ea. De ce?

A trebuit să contraatac înainte de a mă doborî, înainte de a face o criză.

- Ştiu de ce mi-ai blocat accesul la informaţiile despre deturnarea meteoritului, i-am trântit în faţă.

Nu spuse nimic, doar mă privea întruna cu acei ochi care puteau răci un gheţar.

- Nu *a existat* nicio deturnare a acelui meteorit. Meteoritul nu se afla în sistemul nostru de detecţie, deoarece oamenii nu au petrecut prea mult timp în acest sector, până acum. Ai avut noroc chior şi, indiferent ce înregistrări există acum referitoare la meteorit, le-ai interpretat cum ai vrut. Aşa-zisa ta victorie nici nu a existat. I-am privit cu atenţie faţa, sperând să văd... ce? O confirmare? O negare odioasă pe care aş fi putut-o crede? Nu am văzut nici una, nici alta. Şi, desigur, bâjbâiam. Căpitanul Susan Finch îi spusese lui Dalo că da, bineînţeles că ofiţerii aveau acces la înregistrările deturnării; acestea erau un minunat instrument pentru strategiile
tactice. Eu eram singurul căruia i se interzisese accesul şi cu siguranţă Generăleasa avea un motiv pentru asta. Avea întotdeauna un motiv pentru orice.

Cu toate acestea, nu spunea nimic. Spera că voi emite alte declaraţii calomniatoare la adresa unui comandant? Că voi comite alte acte de trădare? Am simţit cum îmi creşte ritmul respiraţiei, iar inima mea începu să bată cu putere.

- Probabil Teii au cunoscut traiectoria meteoritului; colonizaseră de mult timp 149-Delta. *L-au lăsat* să lovească baza. Şi ştiu de ce. Răspunsul se află în artă.

Expresia ei tot nu se schimbă. Era de piatră. Dar asculta ce-i spuneam.

- Răspunsul se află în artă - a noastră şi a lor. Azi-noapte am comunicat prin ansiblu cu Forrest Jamili - ba nu, uită-te mai întâi la aceste diagrame - ba nu, mai întâi...

O dădeam în bară, pe măsură ce se apropia criza. Nu acum, *nu acum,* nu în faţa ei...

Mi-am revenit cumva, deşi a trebuit să-mi îndepărtez privirea de ea. Am scos cubul holografic din buzunar, l-am activat şi l-am proiectat pe peretele din stâncă. Schiţele făcute de Teii pâlpâiră fantomatic, dincolo de razele colorate ale laserului cu informaţii.

- Aceasta este o diagramă fază-spaţiu a ecuaţiilor Ebenfeldt, folosind datele referitoare la frecvenţa actelor de creaţie Teii.

Ştii că acum există aceste teste care pot stabili data oricărui obiect de artă la câteva săptămâni de la crearea acestuia, indicând data când au fost transformate materiile prime. Cu ajutorul unei diagrame fază-spaţiu modelăm comportamentele bifurcate, grupate în jurul a două puncte de atracţie. Asta înseamnă că Teii şi-au creat propriile obiecte de artă în cascade, cu perioade lungi de timp între acestea, când... nu, *stai,* Generale, este *important pentru desfăşurarea războiuluiI*

Vocea mea începuse să sune strident. N-aveam ce să fac. Fiinţa ei emana dispreţ aşa cum un furnal emană căldură. Dar se opri din mersul ei spre uşă.

- A doua diagramă fază-spaţiu arată comportamentul în timpul atacurilor Teii. Iată... a răsturnat prima diagramă! Teii atacă victorios pentru o vreme, şi în acea perioadă *practic niciun Teii nu creează niciun obiect de artă...* După aceea, când este atins un punct de maxim, încetează atacul sau atacă, dar ineficient, cum a fost în cazul ultimului raid de aici. Ei doar... aşteaptă. Şi dacă punctul de maxim - această valoare matematică - nu este atinsă suficient de repede, îşi sabotează propriile baze, aşa cum au lăsat ca meteoritul să lovească 149-Delta. Au procedat la fel în bătălia din afara 16-Beta şi în masacrul din Sectorul-Q... ai fost acolo! Când valoarea matematică *este* atinsă - când au murit suficient de mulţi dintre ei - creează obiecte de artă într-un ritm nebunesc, dar nu pornesc la război. Până când arta ajunge la o altă valoare matematică ipotetică, pe care o consider al doilea punct de atracţie. în acel moment, ei încetează actul de creaţie şi se întorc la război.

- Spui că, periodic, soldaţii lor se ghemuiesc la pământ şi ne lasă să-i omoram? îmi aruncă ea cu dispreţ. Teii sunt luptători al naibii de neînfricaţi, căpitane - ştiu asta, chiar dacă cei ca tine nu vor afla niciodată. *Teii* nu se smiorcăie şi nu se întind pe podea.

Kai lanu, kai lanu...

- Este un... un fenomen religios, consideră Forrest Jamili. Adică el consideră că arta lor este o formă de ispăşire religioasă - întreaga lor artă. Aceasta este funcţia ei socială, deşi întreaga poveste ar putea fi programată biologic la fel de bine, aşa cum este moartea lemingilor pentru controlul populaţiei. După ce au murit suficient de mulţi sau au omorât suficient de mulţi, trebuie să se oprească şi... să refacă ceea ce văd ca pe un fel de

balanţă spirituală. Şi ne jefuiesc obiectele de artă pentru că ei cred că şi noi facem acelaşi lucru. Nu vezi că adună obiectele *noastre* de artă pentru a încerca să analizeze când vom înceta atacul şi vom lua o pauză! Ei presupun că şi noi suntem la fel ca ei, doar...

- Niciun războinic nu încetează lupta pentru o adunătură de artişti molâi!

-... întrucât presupui că sunt la fel ca noi. Ne-am holbat unul la celălalt.

- Aşa cum ai presupus întotdeauna că toţi ar trebui să fie la fel ca tine. Mamă.

- Faci asta pentru a încerca să mă discreditezi, nu-i aşa, spuse ea cu voce egală. Oricine poate uni două puncte din orice statistică, pentru a dovedi orice doreşte. Toată lumea ştie asta. Vrei să-mi discreditezi victoria pentru că o astfel de victorie nu va fi niciodată obţinută de cineva ca *tine.* Un smiorcăit şi un mişel, care a dezamăgit întreaga sa viaţă. Chiar şi soţia ta valorează de zece ori mai mult - cel puţin ea nu leşină în momentele critice.

Se apropie tot mai mult de mine, mai mult decât îmi aminteam să o fi făcut vreodată şi fiecare cuvânt al său lovea în creierul meu, în ochii mei, în pieptul meu.

- Te-ai angajat intenţionat aici, ca să mă faci de ruşine, iar acum vrei să mergi mai departe şi să mă distrugi. Asta nu se va întâmpla, soldat, mă auzi? Nu mă vei face iar de râs, aşa cum s-a întâmplat în fiecare seară la clubul ofiţerilor, în timpul mizerabilei tale adolescente şi..

Nu am auzit ce a mai spus. Leşinasem, zvârco-lindu-mă şi ţipând.

* * *

Au trecut două zile de-atunci. Mă aflu în aripa medicală din *Şeherezada,* care orbitează în continuare în jurul 149-Delta. Camera mea este încuiată, dar nu sunt pus sub interdicţie. Sunt nebun, arestat, dar nu sunt violent. Sau poate Generăleasa speră pur şi simplu că mă voi sinucide şi nu voi mai face pe nimeni de ruşine.

Jos, în Pivniţa D, Lu termină de împachetat restul obiectelor de artă umane furate, care se presupune că vor fi returnate proprietarilor de drept. Marina Spaţială îşi serveşte cetăţenii

galactici. Poate că obiectele vor fi într-adevăr transportate la timp.

Cubul holografic mi-a fost confiscat. Bănuiesc că au şters, de asemenea, toate informaţiile din bazele de date ale navei, sau poate doar le-au făcut secrete şi cu acces restricţionat. în acest caz niciunul din cei care au permisiunea de a se uita la ele, adică numai ofiţerii de rang înalt, nu ar deschide fişiere intitulate „Actul de creaţie Teii". Generalii au lucruri mai bune de făcut.

Dar Forrest Jamili avea copii ale informaţiilor şi ipotezelor mele.

Diagramele fază-spaţiu fac ordine acolo unde este haos. în orice caz, un pic de ordine. Interesant este faptul că şi arta face acelaşi lucru. Din acest motiv, pot fi emoţionat până la lacrimi în timp ce privesc una din lucrările *mutomati* ale lui Dalo. Prin graţia, echilibrul şi felul în care materiile brute ale vieţii renasc din haos.

Dalo a plecat. A plecat cu o navă de aprovizionare, atunci când i-am spus să facă asta. Paznicii mei mi-au îngăduit să verific declaraţia vamală a navei, pentru a şti cu exactitate. Dalo este în siguranţă.

Probabil voi fi ucis în următorul atac Teii, împreună cu majoritatea oamenilor de pe *Sheherazada* şi de pe 149-Delta. Perioada în care Teii iau o pauză în această zonă din spaţiu se apropie de sfârşit. în ultimele luni, navele Teii au lansat doar câteva atacuri şi acelea foarte prost executate. Au fost luni de creaţie artistică frenetică, incluzând acele gravuri de pe pereţii stâncoşi ai Citadelei. I-am spus generalului Anson cât de recente par acele gravuri? Numi amintesc. Nu mi-a dat timp să-i spun prea multe.

Deşi nu ar fi schimbat cu nimic situaţia. Ea consideră că războiul şi arta sunt activităţi complet distincte - una este importantă, iar cealaltă fără valoare - şi nu se intersectează niciodată. Probabil că şi Generăleasa va muri în următorul atac. Va avea sau nu va avea timp să-şi dea seama că nu m-am înşelat.

Dar asta deja nu mai contează. Ciudat, dar nu-mi este deloc frică. Nu am niciun simptom că s-ar apropia o criză, nici dificultăţi în respiraţie, nici tremurat, nici panică. Doar un singur regret: că Dalo şi cu mine nu am apucat să privim împreună

Capela Sixtină de pe Terra. Dar nimeni nu primeşte tot ce vrea. Am avut parte de destule: Dalo, arta, poate în viitor chiar voi fi de folos umanităţii, dacă Forrest face ce trebuie cu informaţiile mele. Mulţi nu au parte de atâtea.

Alarmele navei încep să se facă auzite, răsunând cu putere în aripa medicală.

Teii s-au întors şi au reluat războiul.